

П. Г. Удхаус

Джийвс и проблемите на
Фреди

– Джийвс – надникнах аз един ден в стаята му. Току-що се бях прибрал от клуба. – Не искам да ти нарушавам спокойствието, но...

– Да, сър?

– Ще ми се да разменя няколко думи с теб...

– Да, сър.

Той подреждаше Устъровия багаж в добрия ми стар куфар, тъй като ни предстоеше летуване на море. Щом го заговорих, веднага се изправи и ме загледа, пръскайки се по шевовете от почтителност и усърдие.

– Джийвс – продължих аз. – Един мой приятел си има неприятности.

– Нима, сър?

– Познаваш ли господин Буливънт?

– Да, сър.

– Тази заран отидох да хапна в „Търтеите“ и го сварих там, сврян в най-тъмното къоше на пушалнята, посърнал като роза в ранна есен. Това естествено ме изненада. Знаеш го колко е слънчев. Душа на компанията ни.

– Да, сър.

– Самата радост, бих казал.

– Точно така, сър.

– Та аз го поразпитах и той ми обясни, че се е скарал с годеницата си. Нали знаеш, че е сгоден за Елизабет Викърс?

– Да, сър. Спомням си, че прочетох съобщението в „Морнинг поуст“.

– Да, но вече не е. Не ми каза какъв е поводът за скъсването, но важното в случая е, че тя е анулирала предстоящото спортно събитие. Не му позволявала дори да я наближи, отказвала да говори с него по телефона и му връщала писмата неотворени.

– Крайно неприятно, сър.

– Трябва да направим нещо, Джийвс. Въпросът е – какво?

– Твърде ми е затруднително да направя в момента някакво конкретно предложение, сър.

– Е, аз пък като начало ще го взема със себе си в Марвис Бей. Добре познавам момчетата, изритани от любимите момичета. Преди всичко им трябва промяна в обстановката.

– Във вашите думи има много истина, сър.

– Има я! Промяна на обстановката – това преди всичко. Чух една история. Момичето го изритало. Той заминал за чужбина. Два месеца по-късно тя решила все пак да приеме ръката му и му изпратила

телеграма: „Върни се Мюриъл“. Той седнал да пише отговор и изведнъж установил, че ѝ бил забравил фамилното име. Така че изобщо не ѝ отговорил и си заживял щастливо. Затова, Джийвс, няма да се учудя, ако Фреди Буливънт се излекува изцяло след две седмици, прекарани край морето в Марвис Бей.

– Твърде е вероятно, сър.

– А ако това не стане, не по-малко вероятно е, че като се освежиш от морския въздух и от простата, но здравословна храна, мозъчната ти кора ще се размърда и ще измътиш някакъв начин да съберем тези две заблудени души.

– Ще се постарая, сър.

– Знаех си, Джийвс, знаех си. Не забравяй да сложиш повечко чорапи.

– Няма сър.

– И не по-малко тениски.

– Добре, сър.

Оставих го да продължи стягането на багажа и два дни по-късно потеглихме за Марвис Бей, където бях наел една вила за юли и август.

Познавате ли Марвис Бей? Намира се в графство Досетшир и макар че едва ли бих го нарекъл оживен светски курорт, и той си има своите добри страни. По цял ден се печеш на слънцето и се къпеш в морето, а вечер излизаш да се разходиш край брега заедно с комарите. В девет часа мажеш раните с мехлем и се прибираш да нанкаш. Прост, здравословен живот, който явно страшно допадна на Фреди. Щом изгрееше луната и вятърът завъздишаше в дърветата, с въжета не можеш го издърпа от брега. Комарите бяха във възторг от него. С часове го чакаха да се зададе и пренебрегнаха напълно приемливи минавачи, само и само да се запазят в добра форма за Фреди.

Но през деня, трябва да си призная, горкичкият доста ми тежеше като гост. Предполагам, че не е почтено да виниш един човек с разбито сърце, но трябваше да призова на помощ целия си стоицизъм, за да изтърпя компанията на този смазан от мъка екземпляр, особено през първите дни на престоя ни. Когато не си дъвчеше лулата и не се зъбеше злобно на килима, той свиреше с един пръст на пианото „Розова градина“. Освен „Розова градина“ друго не можеше да свири, а и от нея знаеше само първите няколко такта. Това обаче не му пречеше да я отпочва с мрачна увереност, но някъде на третия такт бушонът му изгаряше и се налагаше да започне пак от началото.

Фреди си свиреше както винаги една сутрин, когато се прибрах от плажа. Стори ми се, че извличаше от мелодията повече злокобна меланхолия от всеки друг път. И предчувствието не ме излъга.

– Бърти – проговори той с гробовен глас още щом ме съзря, плъзна ръка накриво и удари един акорд, наподобяващ предсмъртен вопъл на жаба. – Видях я!

– Кого? Елизабет Викърс? Как си я видял? Че тя не е тук!

– Тук е. Сигурно е дошла да погостува на роднини или нещо такова. Ходих на пощата да проверя за писма и се сблъскахме на вратата.

– Е, и?

– Все едно, че бях въздух.

И той отново почна „Розова градина“, като фрасна клавиатурата с такава сила, че за малко да си счупи единия пръст.

– Голяма грешка беше, че ме доведе тук, Бърти. Най-добре да си вървя.

– Да си вървиш? Я стига глупости! Това е най-доброто, което може да се случи. Какъв късмет, че и тя е тук! Сега вече няма начин да не се представиш в най-добрата си светлина!

– Нали ти казах, че дори не ме погледна!

– Няма значение. Бъди спортсмен! Опитай пак!

– Все едно, че бях от стъкло.

– Я не се разкисвай! Повече кураж и настойчивост! Щом като ни е пристигнала на крака, какво се иска сега от нас? Да я накараме по някакъв начин да ти бъде страшно задължена! Да започне свенливо да ти благодари. Да започне...

– Че за какво толкова ще ми благодари свенливо?

Това ме накара да се замисля. Той несъмнено бе налучкал болното място. Известно време го гледах с отворена уста. После ме споходи прозрение.

– От теб се иска да намериш начин да я спасиш от сигурно удавяне.

– Че аз не знам да плувам!

Ето какъв е, с две думи, Фреди Буливънт! Приятно момче във всяко едно отношение, но помощ от него не чакай.

Той отново нападна пианото, а аз не издържах и излязох на въздух.

Разхождах се из плажа и обмислях новосъздалото се положение. Много ми се искаше, естествено, да се посъветвам с Джийвс, но цяла сутрин не бях го виждал. Безнадеждно беше да очаквам Фреди сам да се погрижи за себе си в настоящия кризисен момент. Не твърдя, че добрият стар Фреди си няма добрите страни. Много го бива на поло и съм

чувал да го хвалят на билиард. Но като оставим настрана тези му достойнства, трудно бихме го нарекли човек на действието.

Та тъкмо бях заобиколил едни скали, потънал в размисли, когато ми се мярна синя рокля и отпреде ми цъфна момичето. Никога не бях я виждал, но Фреди бе наръсил стаята си с шестнайсет нейни снимки, така че нямаше начин да греша. Седеше на пясъка и помагаше на едно малолетно дебело хлапе да си строи пясъчен замък. Недалеч от тях се беше излегнала в шезлонг възрастна дама и четеше роман. Чух Елизабет да я нарича веднъж-два пъти „лельо“, така че, впрягайки умствените си възможности на работа, стигнах до извода, че малчуганът ѝ е братовчед. Дори си помислих, че ако Фреди беше на моето място, той неминуемо би се опитал, ръководен от този факт, да заобича детето. Аз обаче не успях да сторя това. Не бях виждал хлапе, което да ме кара да се чувствам по-несантиментален. Беше кръгло като топка и цялото обвито в тлъстини.

След като си построи замъка, то явно се отегчи от живота и ревна. Момичето веднага го поведе към продавача на сладолед – малкият явно не представляваше за Елизабет никаква тайна. А аз продължих по пътя.

Ако попитате познатите ми що за човек съм, те единодушно ще ви осведомят, че съм тъп. Леля ми Агата дори ще се закълне. Същото се отнася и за чичо ми Пърси и за много други мои близки роднини. Не ми пука. Дори си го признавам. Да, тъп съм. Но това, което искам да подчертая – и то възможно най-дебело, – е, че сегиз-тогиз, тъкмо когато околните окончателно вдигат от мен ръце и зарязват всякаква надежда, аз бивам спohoждан от онова, което се нарича – няма защо излишно да скромнича – вдъхновение. Същото се случва и в онзи момент. Съмнявам се дали идеята, която ме осени, би хрумнала на някой от големите умове на човечеството. За Наполеон не съм сигурен, но за Дарвин, Шекспир и Томас Харди с две ръце се подписвам, че през ум не би им минала подобна гениална мисъл.

Тя ме споходи по обратния път към вилата. Вървах си по брега и се опитвах да изстискам нещо от мозъчното си вещество, когато налетях на дебелото дете, което замислено пляскаше с лопатка по една медуза. Момичето го нямаше. Също и лелята. Всъщност наоколо нямаше жива душа. И изведнъж прозрях как да загладя недоразумението, възникнало между Фреди и неговата Елизабет.

Доколкото видях със собствените си очи, момичето явно бе привързано към братовчедчето си. Пък и така или иначе то ѝ беше роднина, затова си рекох: ако взема да отвлека за кратко време този борец тежка

категория и момичето се притесни здравата за него, а милият Фреди се появи изневиделица, повел детето за ръка, и й разкаже как го открил, бродещо самичко из дивите простори, и фактически му спасил живота, нейната признателност ще я накара да зареже бойните действия и отново да му се хвърли в прегръдките.

Така че вдигнах хлапето и го понесох.

Фреди, милият, отначало изобщо не загря гениалната ми идея. Като се появих във вилата с детето на ръце и го стоварих задъхан в трапезарията, той никак не се зарадва. Онова тъкмо беше ревнало, защото не беше във възторг от развоя на събитията, и Фреди реши, че нервната му система не е изчислена за такива натоварвания.

– Какви са тези глупости, дявол да го вземе? – загледа той с отвращение малкия ни гост.

Детето нададе вопъл, от който се разтресоха прозорците, и аз разбрах, че е време да пристъпя към конкретни действия. Изтичах до кухнята и се върнах с буркан мед. Хрумването ми се оказа на висота. Хлапето млъкна и се зае да размазва съдържанието на буркана по лицето си.

– Е? – настоя моят приятел, щом се възцари тишина.

Разясних му плана си. След известно време взе да включва. Угрижените бръчки се загладиха и за пръв път, откак бяхме пристигнали в Марвис Бей, той се усмихна почти щастливо.

– Бива си го планът ти, Бърти.

– Направо е бетон!

– Може и да излезе нещо – съгласи се Фреди.

Той отлепи хлапето от меда и го поведе със себе си.

– Елизабет трябва да е някъде на брега. И с тези думи тръгва да я издирва.

Мен ме изпълни нещо като доволство – мисля, че така се нарича това особено усещане. Силно съм привързан към добрия стар Фреди и ми стана адски приятно при мисълта, че скоро пак ще зафункционира нормално. Изтегнах се в шезлонга на верандата, запуших спокойно една цигара и изведнъж какво да видя – приятелят ми се връща обратно и – о, ужас! – хлапето беше все така с него.

– Какво стана? – попитах аз. – Не я ли откри?

– Открих я – отвърна той и се изсмя горчиво и тъжно, както пишат в книгите.

– Тогава...

Той се отпусна в един стол и изстена.

– Това тук не й е братовчед, идиот такъв! Изобщо нямат никаква

роднинска връзка! Просто го срещнала на плажа, но никога преди не го е виждала!

– Ама как така – нали му помагаше да си строи пясъчен замък!

– Какво ме интересува? Тя изобщо не го познава!

Ех, помислих си аз, щом като съвременните момичета се хвърлят да строят пясъчни замъци с хлапета, които познават едва от пет минути, при това без да са били представени един на друг, както си му е редът, значи, всичко, което се говори за тях, е самата истина. Леконравни – за по-точна дума не можах да се сетя.

Споделих виждането си с Фреди, но той изобщо не ме слушаше.

– Чие е тогава това противно хлапе? – не се стърпях аз.

– Не знам. О, Господи, какво преживях! Единствената ми утеха е, че ще прекараш останалите години от живота си в Дартмурския затвор, осъден за отвличане на дете. В дните, когато има свиждане; ще идвам да ти се плезя и да се гавря с теб през решетките.

– Я ми разкажи всичко, старче – помолих го аз.

Той ми разказа. Доста време му трябваше, защото прекъсваше всяко изречение, за да се изразява красноречиво по мой адрес, но постепенно картината ми се изясни. Елизабет го изслушала като айсберг, докато той описвал подробно геройската си постъпка, след което – е, не че го нарекла лъжец, но му дала да разбере, че е жалък червей й отрепка. А той, развалина човешка, запълзлял обратно заедно с детето.

– Имай предвид – заключи Фреди, – че целият замисъл е твой и единствено твой. Ако желаеш да се отървеш от присъдата или поне да ти опростят една-две години, върви веднага да дириш родителите на детето и да им го върнеш, преди да е довтасала полицията.

– Че кои са родителите му?

– Откъде да знам?

– Тогава къде живеят?

– Откъде да знам?

Оказа се, че и детето не знае. Рядко непросветено дете. Единствено то, което успях да изкопча от него бе, че имал баща – и туй то! Очевидно и през ум не му беше минало по време на задушевен разговор със стария да го попита поне за името и адреса. Така че след като си изгубих десет минути, двамата с него се впуснахме по широкия свят без път и посока.

Трябва да ви кажа, че до този момент не бях и допускар, че е толкова трудно да възстановиш на любящите родители липсващото им дете. За мен и до ден днешен е неразгадаема тайна как изобщо залавят онези,

които се занимават с отвличането на деца. Претърсих Марвис Бей по-основно от професионална хрътка, но никой не предяви претенции към хлапето. Пълната липса на интерес към него ме наведе на мисълта, че то само е отседнало в някоя вила. Попаднах на следи чак когато бях озарен от проникновено вдъхновение и попитах сладоледчията дали знае нещо по въпроса. Той явно беше имал нееднократно вземане-даване с малкия натрапник, защото ме осведоми, че се казвал Кегуърти и живеел заедно с родителите си във вила „Океански отдиш“.

Значи, оставаше ми да открия „Океански отдиш“. И най-сетне, след като посетих „Океански изглед“, „Океанска гледка“, „Океански бриз“, „Океанска вила“, „Океанско бунгало“, „Океанско кътче“ и „Океански дом“, аз попаднах и на „Океански отдиш“.

Почуках на вратата. Нито звук. Отново почуках. Отвътре нещо зашава, но това беше всичко. Тъкмо щях да им дам да разберат с чукчето, че не се шегувам, когато някакъв глас се провикна над главата ми:

– Ей!

Вдигнах поглед и съзрях кръгло розово лице с посребрени бакенбарди, което надничаше от един прозорец на горния етаж.

– Ей! – извика отново лицето. – Тук не може!

– Аз и не искам да влизам.

– Защото... Я, това да не е Тутълс?

– Не, не се казвам Тутълс. Вие ли сте господин Кегуърти? Дойдох да ви върна сина.

– Да, виждам. Зак, Тутълс, на тате момчето!

И лицето рязко се скри. Чух гласове. Лицето се появи отново.

– Ей!

Подскочих от изненада. Този тип взе да ми играе по нервите.

– Тук ли живеете? – попита.

– Наел съм една вила за няколко седмици.

– Как се казвате?

– Устър.

– Брей! Как го пишете?

Взех да му обяснявам, но той ме прекъсна.

– Питам, защото познавам една госпожица Устър, която си пише името с...

Упражнението по правопис взе да ми писва.

– Бихте ли отворили вратата да си поемете детето?

– Не мога да отворя. Тази госпожица Устър, която познавам, се омъжи за един на име Спенсър. Да не ви е роднина?

– Да, леля ми Агата – отвърнах с голяма доза жлъч, опитвайки се да му внуша с интонацията си, че ми мяза тъкмо на човек, който би познавал леля Агата.

Той грейна от радост.

– Боже мой, какъв късмет! Ние тъкмо се чудехме какво да правим с Тутълс. Работата е там, че дъщеря ми Бутълс току-що прояви признаци на заушки. Не бива да излагаме Тутълс на опасността от зараза. Просто не знаехме какво да го правим. Какъв късмет, че сте намерили милото детенце! Бавачката му го изгубила на плажа. Не бих го поверил на някой непознат, но вие сте друга работа. Имам пълно доверие на всеки племенник на госпожа Спенсър. Приберете Тутълс у вас. Така нещата се уреждат прекрасно. Писах на брат си в Лондон да дойде да го прибере и след няколко дни сигурно ще пристигне.

– Сигурно?

– Е, той е страшно зает, но едва ли ще се забави повече от една седмица. А дотогава нека Тутълс ви погостува. Как добре се уреди всичко! Много съм ви задължен. Жена ви положително ще го обикне.

– Но аз нямам жена! – изпищях аз, но прозорецът се беше затворил с трясък, сякаш типът с бакенбардите бе спипал някой бацил при опита му да се измъкне и му бе прерязал пътя тъкмо навреме.

Поех дълбоко въздух и избърсах потта от челото.

Прозорецът отново рязко се разтвори.

– Ей!

Върху главата ми тупна тежък пакет и избухна като бомба.

– Уловихте ли го? – появи се пак лицето. – Боже мой, изтървали сте го! Е, нищо. Можете да купите всичко необходимо в магазина. Поискайте овесена каша марка „Бейли“. Тутълс много я обича на закуска с малко мляко. Не му давайте сметана, само мляко. И само „Бейли“!

– Да, но...

Лицето изчезна и прозорецът се тресна. Почаках известно време, но повече нищо не се случи, така че хванах Тутълс за ръката и бавно се потърих обратно.

Тъкмо излязохме на шосето, и насреща ми цъфна Елизабет.

– Как си, сладур? – попита тя, щом зърна хлапето. – Значи, татето те намери, а? Ние със сина ви се сприятелихме тази сутрин на плажа – обясни ми тя.

Това беше капакът! Особено след срещата с лудия с бакенбардите. Толкова се разстроих, че само й кимнах и дълго време не успях да си поема дъх след това страшно обвинение, че съм баща на чудовището.

Не съм очаквал Фреди да запее от радост, като ме види да се връщам заедно с детето, но се надявах да прояви по-голямо присъствие на духа и по-съществена доза от присъщия на нас, англичаните, дух на търпимост. А той подскочи във въздуха, щом ни съзря, озъби се на детето и си заскуба косите. Дълго време не каза нищо, но затова пък, като проговори, с нищо не можах да му затворя устата.

– Е – завърши той, след като изчерпа запасите си от мръсни думи. – Кажи нещо де! Хайде, кажи нещо!

– Ще кажа, ако ми предоставиш тази възможност.

И му сервирах жестоката вест.

– И какво ще правиш сега? – попита той и не отричам, че тонът му бе твърде заядлив.

– Че какво можем да направим?

– Да направим? Защо говориш в множествено число? Ако си въобразяваш, че ще се редувам с теб в бавенето на този екскремент, много се заблуждаваш! Аз се прибирам в Лондон!

– Фреди! – извиках аз. – Фреди, приятелю! – Гласът ми потрепери.

– Нима ще ме зарежеш в такъв момент!

– Ще те зарежа, разбира се.

– Фреди! Ти си ми нужен! Без теб не мога! Даваш ли си сметка, че детето трябва да се съблича, къпе и пак да се облича? Нима ще ме оставиш сам да върша всичко това?

– Джийвс да ти помага!

– Не, сър – чу се гласът на Джийвс, който тъкмо сервираше обяда. – Боя се, че ще трябва да ви откажа всякакво съдействие във връзка с този въпрос. – Той говореше почтително, но твърдо. – Нямам никакъв опит с малки деца.

– Тъкмо е време да го придобиеш – опитах се да го склоня.

– Не, сър. Съжалявам, но не мога да се включа в това начинание.

– Тогава ти трябва да ми помогнеш, Фреди!

– Няма.

– Трябва! Помисли си, приятелю мой! Та ние от години сме близки другари! Майка ти много ме харесва.

– Нищо подобно.

– Затова пък сме съученици и ти ми дължиш десет лири.

– Е, добре де, добре – примири се той.

– Освен това, старче – продължих аз, – не забравяй, че го направих заради теб.

Той ме изгледа особено и известно време диша тежко.

– Бърти – прошепна най-сетне. – Един момент! Много неща ще понеса, но не и да очакваш от мен да ти бъда признателен!

Като си спомня сега последвалите събития, едно ми е ясно: от престоя в лудницата ни отърва само гениалното ми хрумване да изкупя съдържанието на местната сладкарница. Поднасяйки на детето сладкиши и бонбони без никаква пауза, ние успяхме криво-ляво да оцелеем до края на деня. В осем часа то заспа в креслото и ние го разсъблякохме, като разкопчавахме всяко копче, изпречило се пред погледите ни, а там, където нямаше копчета, дърпахме, докато нещо не издържаше на напъна и се пукаше по шевове. Накрая го качихме горе в спалнята.

Фреди се беше загледал в купчината дрехи със замислена и угрижена бръчка между веждите. Разбрах какво си мислеше. Да се съблече детето, беше проста работа – въпрос на физическа подготовка и добра спортна форма. Но как щяхме да го върнем обратно в дрехите? Аз побутнах с крак купчинката. Имаше и едно дълго парче тензук, което можеше да служи за абсолютно всичко. Имаше и парче розово трико, което пък за нищо не можеше да служи. Да се хванеш за главата.

На сутринта обаче се сетих, че през една вила от нас има деца, така че отскочих дотам още преди закуска и взех назаем бавачката. Страшни са жените! Няма грешка. За не повече от осем минути тя намери място за всички парчета и детето за нула време придоби такъв представителен вид, че напрано да го заведеш на чай при кралицата! Аз отрупах жената с благини и богатства и тя обеща да идва сутрин и вечер. Така че седнах да закусвам почти във весело настроение. Това беше първият светъл лъч от много време насам.

– В края на краищата – заявих аз – нищо чудно да се окаже твърде приятно да имаш дете из къщата, нали ме разбираш? Придава един такъв уют и домашен вид на интериора.

Хлапето избра точно в този миг, за да разлее млякото си върху, панталоните на Фреди, и когато приятелят ми се върна почистен от банята, погледът му беше лишен от живот.

Тъкмо приключихме със закуската, и Джеймс пожела да разговаря с мен насаме.

Макар мъчителните преживявания, свързани с гореизложените събития, да бяха изтикали на заден план първоначалния замисъл, поради който бях домъкнал Фреди със себе си на курорт, не мислете, че го бях

напълно пренебрегнал. А трябва да призная, че с всеки изминал ден все повече се разочаровах от Джийвс. Ако си спомняте, намерението ми беше мозъкът му да заработи на пълни обороти в резултат на свежия морски въздух и простата здравословна храна и да измъти план как да събере отново Фреди и неговата Елизабет.

А каква стана тя? Човекът яде и спа до насита без никакъв напредък по посока на хепиенда. Единствената крачка натам бе предприета от мен самия, без капка външна намеса и помощ, и макар да признавам без бой, че провалът ми бе безспорен, все пак не можете да отречете, че проявих усърдие и находчивост. Поради тези причини приех Джийвс високомерно. С хладен поглед. С лед в гласа.

– Да, Джийвс? Пожела да говориш с мен.

– Да, сър.

– Говори, Джийвс.

– Благодаря ви, сър. Ето какво желях да споделя с вас, сър: снощи присъствах на прожекция в местното кино.

Повдигнах вежди. Този човек ме изненадваше. Животът в къщата бе едно нестихващо напрежение, младият му господар бе изправен пред най-жестоко изпитание, а той дошъл да ме зарадва с безгрижния живот, на който се е отдал. Категорично не одобрих постъпката му.

– Надявам се, че си прекарал добре – жлъчно подметнах аз.

– Да, сър, благодаря. Собственикът на киното ни показа една супер-суперпродукция от седем части, повествуваща за висшите слоеве на ню-йоркското общество. В главните роли видяхме Берта Блевич, Орландо Мърфи и Малкия Боби. Филмът ми се стори изключително занимателен.

– Колко се радвам! А ако тази сутрин се забавляваш добре на плажа с лопатката и кофичката, нали веднага ще дотичаш да ми разкажеш? Разчитам на теб. Толкова нямам за какво да мисля в настоящия момент, толкова си нямам грижи, че ще ми бъде истинско удоволствие да чуя как щастливо си прекарваш лятната ваканция.

Язвителен, нали разбирате? Саркастичен. Почти жлъчен дори, ако вникнете добре в интонацията ми.

– Филмът се казваше „Мънички ръчички“, сър. Бащата и майката на главния герой, който се играе от Малкия Боби, за жалост се разделиха...

– Ах, какво нещастие!

– Макар че вътре в сърцата си те все още се обичаха.

– Нима? Колко се радвам.

– Така че, сър, настъпи един ден, когато...

– Джийвс! – прекъснах го аз и го изгледах рядко неприятно. – Какви ми ги разправяш? Как можеш да допуснеш, че ще желая да слушам тези врели-некипели, след като съм изоставен от съдбата с това проклето хлапе на ръце, а домашното ми огнище фактически е разбито на хиляди късчета...

– Извинете, сър. Не бих споменал въпросната кинопрожекция, ако тя не ми беше подсказала една идея, сър.

– Идея!

– Идея, сър, която според мен би се оказала ценна за оправяне на брачното бъдеще на господин Буливънт. Ако си спомняте, сър, вие тъкмо с такава цел ме доведохте...

Аз изпръхтах от угризения на съвестта.

– Джийвс, бях несправедлив с теб!

– Ни най-малко, сър.

– Бях, бях! Стори ми се, че си се отдал изключително на удоволствия край морския бряг и си зарязал задачата си. Би трябвало да те познавам по-добре. Разкажи ми всичко, Джийвс!

Той ми се поклонил признателно. Аз му се усмихнах. И макар да не се хвърлихме един на друг на вратовете, дадохме си да разберем, че отново всичко е наред.

– В тази супер-суперпродукция, сър, „Мънички ръчички“ – продължи, Джийвс, – родителите на детето, както казах, се разделиха.

– Разделиха се – кимнах аз. – И после?

– Но един ден, сър, детето им отново ги събра.

– Как?

– Доколкото си спомням, сър, то произнесе: „Тати не обичка ли вече мама?“

– И после?

– Те демонстрираха на екрана доста силни чувства. Имаше и сцени с възпоминания за периода на ухаждането, женитбата, кадри от „Знаменити влюбени през вековете“ и филмът завърши с прегръдка в едър план под одобрителния поглед на детето, а органът в далечината свиреше „Сърца и цветя“.

– Продължавай, Джийвс. Ти дълбоко ме заинтригува – насърчих го аз. – Започвам да схващам идеята ти. Искаш да кажеш, че...

– Искам да кажа, сър, че след като, така или иначе, разполагаме с младия джентълмен, бихме могли да режисираме едно развитие на действието в подобна светлина по отношение на господин Буливънт и госпожица Викърс.

– Не забравяш ли, че детето няма никакви роднински връзки с тях двамата?

– Смятам, че ще можем да преодолеем тази пречка и въпреки нея да постигнем задоволителен резултат. Ако успеем да съберем за кратко време господин Буливънт и госпожица Викърс в присъствие на детето, сър, и ако детето произнесе нещо от трогателно естество...

– Следвам неотлъчно мисълта ти, Джийвс! – възкликнах възторжено. – Страхотен си! Ето как виждам аз нещата: ще разположим сцената в тази стая. Детето в центъра. Момичето – вляво. Фреди в дъното на сцената свири на пиано. Не, няма нужда. Той свири само „Розова градина“, при това с един пръст, така че ще се откажем от нежния музикален съпровод. Виж сега. Тази мастилница е госпожица Викърс. Тази кана, на която пише „Спомен от Марвис Бей“, е хлапето. Този парцал за бърсане на прах е господин Буливън. Започваме с диалог, който постепенно ще доведе до репликата на детето. То произнася например: „Суадка учичко, обичкаш ли тати?“ Следват протегнати ръце. Задържахме кадъра за малко. Фреди прекосява сцената посока наляво, взема ръката на момичето. Преглъща болезнено заседнала в гърлото му буца. Следва голямата му реч: „Елизабет, не смяташ ли, че малко прекалихме? Виж! Дори малките деца ни порицават!“ И така нататък. Аз ти чертая само основните насоки. Фреди ще трябва да се погрижи за собствените си реплики. Ние с теб ще заемем да съчиним за детето нещо подходящо. „Суадка учичко, обичкаш ли тати?“ – не е достатъчно определено. Трябва да е нещо по-така...

– Ако ми позволите да направя едно предложение, сър...

– Да?

– Бих ви посъветвал да се придържате само към думите „цункай Фреди“. Кратко е, лесно се запомня и доколкото знам, на езика на кино-то се нарича...

– Гениално, Джийвс!

– Благодаря ви, сър.

– Значи, се спираме на „цункай Фреди“. Само че, Джийвс, как, по дяволите, ще ги съберем в тази стая? Госпожица Викърс не желае да доближи господин Буливънт. Държи се на голямо разстояние от него.

– Малко е затруднително, сър.

– Е, нищо. Ще трябва да изнесем декора сред природата и да се откажем от вътрешни снимки. Лесно ще я спираме натясно някъде на брега, стига да сме готови. А междувременно трябва да дресираме детето да си знае наизуст репликата.

- Да, сър.
- Първата репетиция утре заран в одинайсет!

Горкият Фреди беше в такова мрачно настроение, че реших да не споделям с него идеята, докато детето не си Назубри репликата като бетон. Приятелят ми не беше в настроение да понесе такава новина. Затова съсредоточихме усилия върху хлапето. И още от самото начало ни стана ясно, че единственият начин да събудим в Тутълс някакъв интерес към онова, което става около него, бе ако внесем като лайтмотив темата с бонбоните.

– Основното затруднение, сър – сподели с мен Джийвс след първата репетиция, – е, че трябва да установим в съзнанието на младия джентълмен трайна връзка между думите, които желаем да произнесе, и бонбона.

– Точно така. Щом диването схване основното – че ако произнесе ясно думите, автоматически ще получи шоколад, успехът ни е в кърпа вързан.

Често съм си мислил колко ли е интересно да си дресьор на зверове – да събуждаш напъпилото съзнание и тям подобни. Та от мен да знаете – и нашата работа се оказа не по-малко интересна. Имаше дни, когато успехът беше на една крачка от нас и хлапето произнасяше репликата си като истински професионалист. След което отново пълен провал. А времето летеше.

– Трябва да бързаме, Джийвс – чичото на хлапето може да довтаса всеки момент и да ни го отмъкне.

- Съгласен съм, сър.
- А дубльор, както знаеш, нямаме.
- Прав сте, сър.

– На работа, тогава! Трябва да си призная, че има моменти, когато това дете ме отчайва. Глухонямо да беше, досега да си е научило ролята.

Но едно не мога да му отрека на хлапето: неговата упоритост. Неспехът не го отчайваше. Щом в полезрението му се изпречеше бонбон или нещо сладко, то се нахвърляше върху репликата и я повтаряше до посиняване или по-скоро твърдеше нещо невнятно, докато не си получеше сладкиша. Основният му недостатък беше неговата неувереност. Аз лично бях готов да рискуваме с постановката и да насрочим премиерата при първа възможност, но Джийвс беше категорично против.

– Не бих ви препоръчал да избързвате неоправдано, сър. Докато паметта на младия джентълмен отказва да му служи с истинско

постоянство, ние се излагаме на сериозен риск от провал. Днес, ако си спомняте, той каза: „Ритни Фреди“. С такава реплика не можеш да спечелиш моминското сърце.

– Прав си. При това току-виж, го направила. Да, прав си. Трябва да отложим представлението.

Обаче не го отложихме. Завесата се вдигна същия следобед. Никой не носеше вина – аз най-малко от всички. Съдба и туйто! Джийвс беше излязъл и бях сам във вилата с Фреди и хлапето. Приятелят ми се беше разположил пред пианото, а аз се готвех да изведа малкия на разходка, когато тъкмо бяхме вече на верандата – на хоризонта се появи Елизабет на път за плажа. Щом я зърна, хлапето нададе приятелски писък и тя се спря долу пред стълбата.

– Здравсти, малкият! Добро утро – поздравя и мен. – Може ли да се кача при вас?

Не изчака да ѝ отговоря. Изтопурка по стъпалата и се присъедини към нас. Такава си беше. Взе да се лигави с хлапето. А на два метра от нея – не забравяйте! – Фреди инквизирише пианото. Рядко тревожна ситуация, от мен да го знаете. Всеки момент на приятеля ми можеше да му щукне и той да излезе на верандата, а аз дори не бях започнал репетициите с негово участие.

Опитах се да направя нещо.

– Тъкмо тръгнахме за плажа – съобщих на момичето.

– Така ли? – Тя се ослуша. – Да не би да ви акордират пианото? Леля ми откога се опитва да намери акордьор. Ще имате ли нещо против да го помоля да наmine към нас, след като свърши тук?

Аз си избърсах потта от челото.

– Ъ-ъ... не ви съветвам да влизате сега, докато работи – запелтечих. – Акордьорите никак не обичат да ги безпокоят по време на работа. Нали разбирате – артистичният им темперамент... Ще му кажа, като свърши.

– Много ви благодаря. Кажете му да дойде във вила „Бор“. Името ми е Викърс... А, той спря. Предполагам, че всеки момент ще излезе. Ще го почакам.

– Не мислите ли... Няма ли да ходите на плажа?

Но тя се беше заприказвала с хлапето и не ме слушаше. Бъркаше за нещо в чантата си.

– П-плажа... – пелтечих аз.

– Я виж какво ти нося, малкият – рече тя. – Знаех, че ще те видя пак и ти донесох един от любимите ти бонбони.

И – о, ужас! – размаха пред обещения поглед на хлапето един карамел колкото паметника на принц Албърт.

Това беше краят. Тъкмо бяхме привършили една безкрайна репетиция и Тутълс беше загрял за ролята си. Улучи още от първия път.

– Цункай Фреди! – провикна се той.

В същия миг остъклената врата се разтвори и на верандата се появи моят приятел, сякаш и той бе участвал в репетицията.

– Цункай Фреди! – разкрещя се още по-силно хлапето.

– Какво значи това? – обърна се към мен момичето.

– Ами вие най-добре му дайте бонбона – продумах аз. – Ще крещи, докато не му го дадете.

Тя му го подаде и то се укроти. А Фреди, магарето, стърчеше с отворена уста и мълчеше като пукал.

– Какво значи това? – настоя Елизабет.

Лицето ѝ пламтеше, очите ѝ мятаха мълнии и ме караха да се чувствам сварен и обезкостен. Да, ваш Бъртрам определено се чувстваше нарязан на тънки филийки. Случвало ли ви се е да настъпите роклята на партньорката си по време на танц? Говоря за онези времена, когато жените са носели достатъчно дълги рокли, за да бъдат настъпени. Та случвало ли ви се е да настъпите такава една дълга рокля, да чуете характерния звук на раздран плат и да видите как тя ви се усмихва ангелски и мълви: „Моля ви, не ми се извинявайте. Нищо особено не е станало.“ В следващия миг срещате синия ѝ поглед и имате чувството, че сте настъпили зъбите на гребло, а дръжката е отскочила и ви е фраснала по носа. Ето как ме гледаше Фредивата Елизабет.

– Е? – попита отново тя и зъбите ѝ скръцнаха.

Аз запрегльсах, смотолевих, че това не било нищо, след което добавих, че не било нищо особено. Накрая не издържах, казах: „Ето каква е работата“ – и ѝ разказах всичко от игла до конец. А през цялото време онзи идиот Фреди стоеше със зинала уста и дума не продумваше. Нито звук не бе излязъл от иначе отворената му паст.

Момичето също не продумваше. Просто стоеше и ме слушаше.

И изведнъж избухна в смях. Не съм чувал момиче да се смее така. Подпря се на стената на верандата и се запревива от смях. През цялото това време Фреди, царят на пъновете, стоеше и мигаше глухонямо.

Разказах си аз историята и взех да се измъквам странично към стълбите. Бях привършил с репликите си и имах чувството, че режисьорът би написал на това място в сценария в скобки „тихо се измъква от сцената“. Случаят „Фреди“ беше явно безнадежден и аз вдигнах ръце от

него. Поне една дума да беше обелил! Но не – той продължи да стои безмълвен.

По пътя срещнах Джийвс, който се прибираще от разходка.

– Джийвс – осведомих го аз. – Край. Милият Фреди, нали си е магара, оплеска всичко и провали представлението.

– Нима, сър? Какво по-точно се случи?

Аз му разказах.

– Обърка репликите си – заключих. – Стоеше като стълб и дума не продумваше, а моментът просто плачеше за красноречие. Той... Боже мой! Гледай!

Бяхме се върнали няколко метра и пред верандата на вилата съзряхме шест деца, една дойка, двама безделници, втора дойка и кварталния бакалин. Всички зяпаха нещо прехласнати. Откъм другия край на улицата се зададоха в галоп още пет хлапета, едно куче, трима мъже и едно момче, готови и те да се присъединят към зяпачите. А на самата веранда, слепи и глухи за публиката си, като че бяха сам-самички наред Сахара, стояха Фреди и Елизабет, плътно прегърнати.

– Боже мой! – повторих аз.

– Имам чувството, сър – обади се Джийвс, – че в края на краищата всичко е свършило задоволително.

– Да. Милият Фреди може да не го бива с репликите, но като се стигне до действия, явно не е вчерашен.

– Напълно сте прав, сър – съгласи се Джийвс.

КРАЙ

© 1925 П. Г. Удхаус
© 1997 Жечка Георгиева, превод от английски

P. G. Wodehouse
Fixing It for Freddie, 1925

Сканиране: NomaD, 2007
Разпознаване и редакция: sir_Ivanhoe, 2007

Публикация:

П. Г. Удхаус
СТРИХНИН В СУПАТА...
И МНОГО ДРУГИ ИСТОРИИ
Английска

Подбор и превод от английски: Жечка Георгиева

Художествено оформление: Момчил Колчев

Печатни коли 38. Формат 84/108/16

ИК „КОЛИБРИ“, София, 1997

Печат: „АБАГАР“ ЕООД, В. Търново

ISBN 954-529-065-X

P. G. WODEHOUSE
Very Good Jeeves
Carry on Jeeves
Young Men In Spats
Eggs, Beans and Crumpets
Meet Mr. Mulliner
Mulliner Nights

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4539>]